

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizetheti: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglerner (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.

Nyitlitter sora 20 kr.

A pártérdeket ne helyezük mindenek fölé.

— A mi alkotmányos életünkben esodálatos egy jelenség az, hogy a pártérdek gyakran uralg ott is, hol okvetlenül háttérbe kellene szorulnia.

Az ellenzék hevesebb vezére is elismerte a minap, hogy a mások által Ausztria nyakára rakott államadósságból kénytelenek voltunk illő részt átvállalni, ha nem akartuk a pénzkirályok legféltettebb érdeke, erszényük miatt az egész művelt világot magunk ellen zudítani, miután az államkölesönöket elvállaló bankárhatalmasságok ezer meg ezer más apró tőkepénzes érdekeit is hozzácsatolják a magukéhoz.

Azt sem állíthatja senki józan észszel, hogy a midőn egész Európa fegyverkezik, a mi monarchiánk beérhetné a szélbalok egykor ajánlott sereg-létszámával, a 40,000 emberrel; annak igazságát sem lehet elvitatni, hogy adót mindenütt fizetni kell, még pedig annál többet, minél magasabb fokán áll a kulturának valamely állam; hanem azért mégis csupa párt-szempontról mindegyre olvashatjuk, hogy Magyarországon az adók összegének emelkedése, s a deficit azon politika szüleménye, melyet a nemzet jobbjai inauguráltak.

Van-e ebben az okoskodásban csak árnyéka is a józan logikának? nem állítja-e ez a pártérdeket a közérdek fölé csak azért, hogy a különben gyarló taktika eredményre vezessen, a győzelmet egyik oldalra mindenáron biztosítsa.?

Szerintünk nálunk sok dolgot nem lenne szabad párt-szempontról bírálni, mert helyzetünk és népességi viszonyainknál fogva, a mi másol hasznos eszmesurlódásnál többre nem vezethet, itt a megoszlás, a pangás magvait hintheti el.

Bármelyik kormány követ el hibákat a közkormányzatban, ezt tagadni oktalanság lenne; csak hogy napnál világosabb az, hogy államháztartásunk terheit a nagy államadósság kamatai, az erőltetett hadkészsültre való kiadások és az ország új gazdaságának minden ágában a szükséges és hasznos beruházások fokozzák, tehát ezek szülik a deficitet; ha ezekre kevesebb kellene, az ország jövedelmei elegendőek lennének az egyensúly fentartására, míg így mindig költség-többlet üti ki magát évente.

Azonban bátran kérdehetjük, van és lehet-e Magyarországon olyan államférfi, ki hazánk életérdekeit tartva szem előtt, s a kényszerűségről sem felejtkezvén meg, azt mondhatná, hogy ama három tételből a deficitet törleszthető összegeket lehetne kitorúlni.

Bizonyval nincs egy is, ki ezt komolyan állítaná, tudva, hogy azt számokkal kimutatni képtelen.

Már ha a dolog így áll, a minthogy a bel- és külviszonyok számba vételénél fogva másként nem is állhat, akkor nem a pártezelok szolgálata, sem a kiadások jelentékeny leszállításának lehetősége adhatják meg a javulás paneceáját, hanem az ország közigazgatásának emelése, új jövedelem-források felkeresése, megnyitása.

Gazdaszatunkat, iparunkat, kereskedelmünket kell emelni, tőkéletesíteni; ez uton remélhető a deficitnek eltűnése.

Nem csak az államnak kell takarékosan gazdálkodni egy általánosan megalapított terv alapján, hanem az egyeseknek is.

Alsóbb rendű gazdaképző iskolákat kell felállítani s a hol csak lehet kis minta-gazdaságokat berendezni, ez által meg tanítók népünket arra, hogyan véhessen földéből kétszeres hasznot s így a nagy földadót is könnyebben elbirhassa; a népiszkolák hassanak oda s a vidéki értelmiség hasonlóan, hogy a néperkölcsök javuljanak, a mérséklet foglaljon nagyobb tért községeinkben s így abból, a mit elveszteget a gazda s felnőtt családtagjai, jó része kikerülne az államadónak,

Hozni kell jó erdőtörvényt, állítani erdősz iskolákat, hogy az ország kincsét képező havasok, erdők váljanak népünk, községeink, birtokosaink, államunk mindmegannyi aranybányáivá.

Iparunk fejlesztésénél szoktassuk polgártársainkat soliditásra, pontosságra, ne szűnjünk meg nekik a társulás előnyeit hirdetni; mert kiválóan kézműves osztályunk csak ez uton juthat el virágzó vagyoni állásra; míg, különösen apróbb városainkban csak másodrendűnek tekinti a maga kézműiparát, s szőlő-művelésben, gazdaszatban kontárkodik, a mit fél kézzel mesterségén nyert, a másikkal ugyszólva elvesztegeti, állampolgári kötelmeit sem teljesítheti, még is hanyatlak vagyoniilag, a helyett, hogy emelkednék; e mellett a kül-kézműiparral a concurrentiát kiállani képtelen, tehát eljátszodja jelenét s nem biztosítja jövőjét.

Kereskedelmünknek egyik főakadálya ép az, hogy nem a hazai ipar képezi talaját, hanem a külczikkek forgalomba hozatala; ez által a pénzerő állandóan kifelé csapoltatik le, s nem oszlik a hazai ipar és gazdaszat javára szét az országban; másik akadálya az, hogy ez osztályunk is tulterjeszkedik a takarón, holott ezt, a mi még mindig kis városainkban legfőllebb néhányan tehetik maguk megrontása nélkül.

Szóval mindezeket számba kellene vennünk, ha komolyan akarjuk a vagyoni jobblét elérését; ne fogjunk mindent a politika hibás voltára, hanem lássuk be, hogy sokba mi magunk vagyunk a hibások, tehát lenn is van szükség javításra, — nemcsak a felsőbb körökben.

Legújabb táviratok.

Odessa. Hirszerint az orosz hadügyér, bár a raktárakban 500,000 emberre vannak felszerelvények és 200,000 tsetvert élelem van összegyűjtve — e készletek szaporítását rendelte el.

Bécs, febr. 5. A pénzügyi bizottság a hirdetések adójának megszüntetését tárgyalá. Az alsóház elnöke, Hopfen kinyilatkoztató, hogy ezen előterjesztmény tárgyalása, az ügyrend szerint, ezen ülészakban lehetetlen, mert a képviselők háza ezen ügyben már hozott határozatot, mely azonban csak az adók revisióját kívánja, és később az ezen ügyben a bizottmány által indítványozott törvény elvettetett. Dumba következő határozati javaslatot indítványoz: Hivassék fel a kormány, hogy az adótörvények reformja alkalmával vegye figyelembe a hírlapbélyeg és hirdetési adó megszüntetését. A pénzügyminiszter kinyilatkoztatója, hogy az ügy illetén alakulása mellett a tanácskozásoknak egyelőre való félbehagyása óhajandó, hogy a kormány elhatározhassa magát. Ezen javaslat el is fogadtatott. A pénzügyi bizottság a polgári bizottsági őrség nyugdíjazására vonatkozó tjavaslatot elfogadta, és a hivatalnokai előterjesztményt a 14. §-ig elintézte; végül magáévá vette Herbstnek azon indítványát, hogy az albizottság a kormányval egyetértőleg készítsen elő egy külön törvényt a politikai hivatalnokok rangfokozatában szükséges változtatások iránt, és terjessze azt a bizottság elé.

Páris, febr. 4. Több lap jelenti, hogy Thiers a 30-as bizottság holnapi ülésében a választási

törvényre vonatkozólag fontos nyilatkozatokat fogtenni, és a tegnapi ülésben kívánt engedményekért a maga részéről viszont engedményeket teend, melyek alapul szolgálhatnak az egyezkedésre.

New-York, febr. 4. Banks tábornok a képviselőházban következő határozati javaslatot adta be: Az Unio kormánya utasítatik, hogy az idegen kormányokkal tanácskozzék azon módok felett, melyekkel a Cuba szigeten lévő nem-harczólok megoltalmazhatók lesznek; továbbá értekezék az emancipatói törvény keresztülviteléről és a civilisált nemzetek hadiszabályainak alkalmazásáról, — Ezen indítvány a külügyi bizottmányhoz utasított.

London, febr. 5. Habár a „Murillo“ gőzös tulajdonosa spanyol, a kereset ellene még is az angol admirálitási törvényszéknél adatik be és polgári per utján egyuttal 14,000 font sterlingnyi kárterítés követeltek ellene.

Országgyűlés.

A képviselőház febr. 5-iki ülése.

Elnök jelenti, hogy Macellariu választása Hátszegezen csak ugyan megtörtént. Bemutatja továbbá Bartha Miklós megbízó levelét.

Boér Antal a szent-miklósy járásbírószág kezelő személyzetének kérvényét nyújtja be, melyben fizetésök felemelését kéri.

Madarász József, tekintettel arra, hogy a föld adóval tulajdonosok is terheltetik, míg a jövedelem, vagyis inkább a pénztőke nincs kellőleg megadóztatva, határozati javaslatot nyújt be, melyben kéri a házat, utasítsa a miniszteriumot, miszerint készítsen tjavaslatot a tőkeadóval vonatkozólag.

Kerkapoly miniszter három tjavaslatot tesz le a ház asztalára: ezek közt egyik a földadó szabályozásáról szól.

Mielőtt a t. ház napirendre térne, időt kér a miniszter ur arra, hogy Horn minap tett interpellációjára — az 54 milliós kölcsön ügyében, — válaszolhassan. (Halljuk.)

Azt mondotta a tisztelt képviselő ur, hogy más államokban szokás, miszerint a pénzügyminiszter a hitelműveltet megkötése után azonnal megteszi a háznak jelentését. Ennek helyességét ő is elismeri, de figyelemzeti a képviselő urat, hogy a hitelműveltet még be nem fejeztetett, tehát a pénzügyminiszter nem is teheti meg jelentését; de semmiesetre nem mulasztandja el ekkor, midőn annak ideje elérkezik. — Addig is azon hírsztelésre akar válaszolni, mintha másod vagy harmadrangu tőzsérekkel lépett volna összeköttetésbe. Fölhozza az eddigi kölcsönöket, melyek elősorolása után azt mondja, hogy jobban kellene tehát megmondolni, hogy kiket mondanak 2—3 rangu tőzsérnek, — s hogy mi okból volna ránk nézve szükséges épen első rangu pénzhatalmakkal összeköttetésbe lépni?

Irányi Dániel maga és társai nevében határozati javaslatot nyújt be, melyben — tekintettel arra, hogy a tőkét soha nem lehet egész pontosan kitudni s így megadóztatni, javasolja: utasítsa a ház a miniszteriumot oly tjavaslat készítésére, amely által főleg oly tárgyak adóztatnának meg, amelyek nagyobb jövedelmet jeleznek, s nem tartoznak az élet mulasztatlan szükségjei közé. — Ez egy nemét hozza javaslatba a fényüzési adónak.

Napirenden van a miniszterelnök előirányzata.

Szell Kálmán

a képviselőházban január hó 31-én tartott zárszédének folytatása.

Én t. ház, azt hiszem, hogy azon czáfolat, melylyel a t. képviselő ur ellenemben élni méltóztatott, téves számításon alapul. Ha azt akarjuk megtudni, hogy mit költöttünk el, akkor nem szabad nominalis értékkel számolni, mert így csak azon esetben kell számolni, ha azt akarjuk kimutatni, hogy az államvagyon mennyivel lett terhelve, és viszont rectificálnom kellett a képviselő urnak az egyéb bevételek czimén, abér- és adóhátralékokból, az ingó

és ingatlan államvagyon eladásából fölhozott számaikat, rectificálnom kellett ezeket azon összegekre, melyeket a zárszámadások kimutatnak, s így kiigazítván a felhozott adatokat, ebből önkénynt folyik, hogy szerintem nem áll az, a mit a t. képviselő ur első ízben mondott, hogy azon elköltött 239 millióval csak 100 millió beruházást tudunk szembeállítani és folyik a válasz azon felkiáltására, hogy azon nagy összegeken lehet egy pár iskolát alapítani és egy pár vasutat építeni; szerintem áll az, hogy minden perczben képesek vagyunk kimutatni, hogy azon tőkét, azon kölcsönöket hova költöttük el. (Helyeslés.)

Horn t. képviselő ur (Halljuk!) az ország pénzügyi helyzetének biralatában a többek közt az első hibákat, mely eddigi kezelésünket jellemzi, és mely a situáció komolyságát okozza, többek közt a nemzet, az intéző körök fényüzési hajlamát is említi, és ennek bebizonyítására egyebek közt azt is felhozta, hogy miért viseljük az udvartartási költségeket felében a másik államterülettel, és miért nem a közös ügyek arányában? A t. képviselő ur, ugy látszik, legújban új közös ügyek teremtésére adta magát, mert az udvartartás költségeiből is közös ügyet akar alkotni, ellenkezőleg a közös ügyekről szóló alaptörvény szellemével. Üzleti szempontból nyereményesebb lett volna ugyan itt is 30%-ot állapítani meg, de azon törvény, mely az udvartartás költségeit kivette a közös ügyek közül, ennél magasabbra helyezte az ország közjogi tekinteteit, az zrszág államjogi tekinteteit, az ország államjogi állását. (Élénk helyeslés jobb felől.) Innen van az, hogy nem 30 százalék, hanem a költségek fele lett elvállalva. (Helyeslés jobb felől.)

A t. képviselő ur alkotmányellenes eljárásnak nevezi a pénzügyi bizottság részéről azt, hogy a miniszterium által előterjesztett költségvetésből kiválasztotta az 1872. évi hitelmaradványokat. Alkotmányellenesnek nevezi ezt a t. képviselő ur, mondván, hogy nemszabad újabb megszavazás nélkül semminemű összeget kiadni, minek kiadási ideje lejárt. Igen, de itt fekszik épen a különbség. Ma meghatározni azt, hogy mi áll ezen, hitelmaradványokból, melyek 1872-ben fel nem használhattak és márczius 31-ig fel nem használhatnának, erre a miniszterium a legjobb akarat mellett sem képes.

Ma tehát ezen összegeket, a miket nem tudunk, mennyiségileg mennyit tesznek, újból fedezni akarni, újból felvenni a költségvetésbe, csak összezavarására vezetne a dolognak, mert egy kiadást kétszer kellene megszavazni, mi a zárszámadások készítésénél végtelen nagy nehézségeket okozna, ez összeg meg 1872i évre meglelt szavazva.

Ezen összegek, a melyek az 1872. évre lettek megszavazva, igaz van a képviselő urnak, nem fognak fölhasználtatni azon időn tul, mely időn az 1872. évi költségvetés ereje megszűnik.

Igen, de nem is az volt szándéka a pénzügyi bizottságnak, hogy azok megszavazás nélkül „sine fine“ adassanak ki, mint ezt a pénzügyi bizottság határozottan ki is jelentette, és ha jelentésének ezen részét a képv. ur figyelemre méltatta volna, nem mondotta volna, hogy alkotmányellenesen járt el. Majd akkor kell ezen hiteleket meghosszabbítani, illetőleg újból megszavazni, ha azon idő, mely alatt azok kiadatnak, lejár. Ez az idő mart. 31-én jár le, és addig absolute nem lehet tudni, mennyit kellene erre megszavazni. Így például a költségvetés előterjesztésekor 22.655,000 frtot tettek, ma már, meg vagyok győződve, ezek sokkal kisebb összegre vagnak, mert a kedvező ősz folytán a munkák nem remélt előrehaladást tettek, azért hiszem, hogy ez az egyedül correct, az egyedül helyes eljárás, a mit a pénzügyi bizottság követelt. (Helyeslés jobb felől.)

Azt mondá a képviselő ur, hogy most is van a rendkívüli kiadások közt igen sok, a mi a rendesek közé tartozik; most is helyteleníti a költségvetés felosztását, hogy a bizottság most sem ment oly messze, mint mennie kellett volna, ámbár elgűlten ismerté el, hogy a bizottság elfogadta ama nézeteket, a melyeket ő erre nézve nem egyszer hangoztatott. Szabadjon erre nézve megjegyeznem, hogy a költségvetés jelen felosztásának elvi helyessége mellett a pénzügyi bizottság nem plaidirozott soha. Elismerem én a t. képviselő ur által idézett, évekkal azelőtt mondott beszédemben, nem

tudom, két éve vagy mikor volt, hogy a költségvetés mikénti felosztásának kérdése igen is megérdemli, hogy a vita tárgyává tétessék. De az megint más kérdés, hogy rögtön egyes, a házban tett indítványokra lehessen a mostani felosztást mellőzni vagy változtatni, vagy lehessen a költségvetést újból átalakítani, és rögtön átmenni azon terepura, melyre képviselő ur menni akart. Ez az oka miért nem fogadtam el a pénzügyi bizottság szempontjából indítványait. Egyszerre új felosztásra átmenni, összekeverni a dolgokat nem vélttem lehetségesnek. Most a bizottság rá lépett arra az utra, hogy miért nem ment rajta végig, és ép azért nem hozott a költségvetés más gyökeresebb változtatására javaslatokat, ennek oka az, hogy, a mint már első előadásomban bátor voltam érinteni, hogy mi igenis elismerjük, hogy a vitának nagyon beható tárgyává kell tenni azon kérdést, hogyan osztassék be költségvetésünk? hogyan állapítsassék meg annak végleges formája; de ezt nem véltük eldönthetőnek helyesen addig, míg a ház a zárszámadás felett határozni nem fog; mert e zárszámadások elkészítése, azok berendezése, az azoknál követett rendszer benső összefüggésben van a költségvetéssel is, és épen azért, a kérdésnek végleges, minden részletre kiterjedő eldöntését akkorra véltük elhalasztandónak. (Helyeslés jobbfelől.)

A képviselő ur szemrehányással felel, hogy tavaly nem fogadtam el indítványát, mely szerint a 30 millió költsön törlesztési összege a rendes költségek közé vétecsék föl, míg imé a pénzügyi bizottság ez évben mindazt önszántából megteszi. Annak oka, hogy — mint méltóztatnak tudni — a lefolyt évek alatt ezen költsönök egyáltalában nem voltak a rendes kiadások közé téve, egy része szerepelt a hitelműveletek közt, egy része pedig általában ott sem volt, a ház nem határozott, nem tanácskozott azon kérdés felett: a rendes kiadások közé vagy hova menjenek e költsönök, mert e kérdést absolute nem is tárgyalta a költségvetési törvény összeállítás előtt. Akkor egy költsön, de csak egy, mert a vasuti költsön még akkor nem is volt felvéve a rendesek közt, a földterhermentesítés a hitelműveletek közt volt, felvétetett, és ez a 30 millió; a midőn a t. képvis. ur ezen indítványt tette, én a bizottság álláspontjából, miután a ház ezen kérdésben alig épen nem nyilatkozott, még nem vélttem ezen indítványt elfogadhatónak, és azért szoltam ellene. De elismerem, hogy a t. képviselő urnak igaza volt, a mint igazat adtunk ezen elvnek ez idei eljárásunkban a legnagyobb szigorúsággal, a mennyiben minden költsön törlesztési összegét áttettük a rendes kiadások közé; de azt mondja a t. képvis. ur, hogy most is van sok tétel, a mi rendes kiadást képez a rendkívüliek közt, így a pénzügyminisztérium rendkívüli költségeit 16 millió, a közlekedési minisztérium költségvetésében 18 millió; ezek pedig oly összegek, melyek elő fognak fordulni igen sok ideig, tehát ezeket is át kellett volna tenni a rendesek közé. Ezen nézetet ma sem fogadhatom el, mert azt helyesnek tartom és

azon vagyok magam is minden alkalommal, hogy szigorúan elválasszuk ezen kiadások közül is, különösen azokat, mik az államnak rendes kiadásai; szívesen egyetértek abban is, hogy szüntessük meg e felosztását a budgetnek; e kérdést per excepta tárgyalni és eldönteni nem lehet, mert ehhez képest átalakítani kell azután az eddigi formát és berendezést; ha a 16 és 18 milliót, mi összesen 34 milliót tesz áttennök egyszerűen a rendesbe, úgy a költségvetés mai felosztása szerint mit tenne az? A rendes hiányt emelnök fel 34 millióval, és miután azon elv hangsúlyoztatott e házban mindenki által, hogy a rendes kiadásokat rendes bevételekkel kell fedezni, ugyan kérdem, kívánná-e t. képvis. ur 34 millióval fokozni rendes kiadásainkat, a mikor nem lehet esze-ágában senkinek, hogy födözésére az oiy kiadásoknak, mint pl. a vasutisubventiók, vasuti építkezések, az állam rendes jövedelmei vétecsenek igénybe. Igenis a pénzügyi bizottság fog alkalmat venni, hogy az iránt javaslatot terjessen a ház elé, miként legyen a budget véglegesen beosztva. Nem tartom én sem a mai beosztás, jónak, helyesnek, de erre nézve bizonyos elveket kell felállítani, mert ennek szabályozásánál sem lesz lehetséges egyszerűen minden kiadást összevetni, minden kiadást összehányini a rendesek közé. Kell határozni a háznak a felett, hogy az egy évi jövedelmek és az egy évi kiadások miként különböztesse meg költségvetésében, mikép jöjjen kifejezésre az, hogy vannak bizonyos kiadások, melyek rendkívüli beruházások czéljából irányoztatnak elő, és melyek absolute nem fedezhetők a rendes jövedelmekből. Mindezek igen fontos kérdések, és nem oly könnyűek, mint a minőknek, látszanak; s átdobálásával a tételeknek absolute meg nem adhatók. El fog jönni ideje annak is, midőn ez iránt határozunk; de akkor minden lépésnek megfontolásával kell e kérdést megoldani. (Tetszes jobbfelől.)

A t. képvis. ur szemére vetette a pénzügyi bizottságnak azt is, hogy mit tudott csinálni azon hosszú idő alatt, midőn a költségvetést tárgyalta? A mit a költségekből törült, az nem megtakarítás, meggazdálkodás, az legfőlebb csak elhalasztás. A t. képvis. ur ezen nézetében nem osztozom. Azon összegek, melyekkel a pénzügyi bizottság a rendes költségvetést leszállította, azon összegek nem elhalasztott összegek, azon összegek mind megtakarítások, azok meggazdálkodást képeznek; és ezen összeg 1.864,000 frtra rug.

A rendkívüliekben igenis elismerem, van igen sok oly tétel, a mit nem lehet meggazdálkodni azáltal, hogy ha a pénzügyi bizottság véleménye szerint imitt-amott törlek eszközölte nek; mert azon szempontból indul ki a pénzügyi bizottság, hogy ezen tételek egy részét el kell halasztani, az építkezések lassabban eszközözendők, kell bizonyos sorrendet tartani. Kérdem azonban: ne tettük volna ezt? a praxisban ne alkalmaztuk volna azt, a mit a képvis. ur is elvileg helyesnek tart, és a mit helyesel mindenki a képviselőházban, hogy bizonyos „egymásután“-t kövessünk, hogy egyszerre ne

kök által türetett, akkor legközelebbi éjjen a várbeliek öszverombolták, ha viszont pár napig a várbeliek türték azt, akkor a törökök estek neki s másnap reggelre csak hült helye maradt. Mindkét esetben a magyarok kellett hogy helyreállítsák.

Midőn Bánffy Dénes, a váci püspök és a két testőr, mint láttuk, a kis ajtón kilétek a viharnak sem hire, sem hamva többé, hanem gyönyörű holdvilágos és csillagos nyári éjszaka vala. Tudták ők, hogy a szappanyos bástyán alul ez időszert a pallónak állani kell, mert legközelebbi éjjen állítatott helyre s a püspök azon kereszttől jutott a városba; azon irányt vették tehát s midőn megkerülék a szappanyos bástyát, látják, hogy a tulsó parton a palló fejénél két fejr konyos szercesen áll, vállakon széles bárdokkal és vizgálódnak, hogy hol vághatnak el könnyebben a gerendát.

— Ezek a palló víznek eresztenei akarják — szól Bánffy a testőrökhez fordulván — de rajta fiúk!... őket usztatások meg a gerendák helyét!...

Kászoni és Keresztési nem várnak ismétlést, hanem szélesbessen és nyilgyenesen neki iramodnak, pár másodperc alatt a félpuskalóvés távolban levő pallóra érkeznek, a magosra emelt bárdokat megragadják s kifacsarván azokat a meglepett, a hűledező szercesenek kezéből, a hid alá bedobják. A szercesenek szabadkozna, hogy ők a a basa parancsolaját valának teljesítendők, de a jövő perczben már maguk is a hid alá érkezvén a Szamos szöke hullámai hátán lubiczkolnak odább.

Ugyanekkor a kőfal tetején néhány puskalóvés megdördül s a tulparton jókora őjáró török csapat tűnik föl.

— Méltóságos uram!... — szól ekkor a püspök — elarulva vagyunk, jobb volna egyelőre visszavonulni... ezek a hitetlen kutyák!...

— Nehány lövést fognak váltani a kőfal védjével — felel Bánffy — az alatt talán áthaladhatunk a pallón s minthogy gyalog vannak, jó lovaink odább állhatunk előltük!... előre!...

De a törökök ezuttal nem törődnek azzal, hogy a kőfalról kezdett puffogtatásokra visszafeljenek, hanem egyenesen a pallóhoz rohannak.

akarjunk megtenni mindent, mert egyszerre nem birunk megtenni mindent. (Helyeslés.)

Ha a t. képvis. ur ezen elv alkalmazása ellen kifogást tesz, megvallo, nem tehetek róla, de azt alaposnak el nem ismerhetem.

Azt mondja képviselő ur, számításait csinálva a netto budget alapján, hogy számításai szerint marad 117 millió frt, ha a költségvetésből kivesszi mindazon összegeket, melyek nem képeznek netto bevételeket. Én már első felszólalásom alkalmával voltam bátor felemlíteni, hogy a vasutak jövedelme nélkül a 73-ik évi államháztartásban jelentkezett netto bevételek 127 millió frtot tesznek, tehát 10 millióval többet, mint a t. képviselő ur számít, és ekkor azután nem is áll azon arány, melyet a t. képviselő ur felhozott. Azt mondja a közösügyi költségekre, államadósággokra és civillistára kell 62 millió, marad tehát 55 millió. Nem 55 marad, hanem az egyik esetben 65, a mint a vasutak jövedelmét oda nem vesszük, ha pedig a vasuti jövedelmeket is vesszük, akkor marad 68 millió. Nem szenved kétséget, hogy ez azhoz képest, a mint az állam belsükségeit ez szeretnök fedezni, ahhoz képest, a mennyit, mint a kulturális czélokra stb. ohajtának fordítani, nem oly nagy összeg; de ez, t. ház, mégis olyan összeg, a melylyel helyesen berendezett államháztartás mellett az állam sükségeit fedezhetők, mihelyt eszközöljük azt, hogy a jövedelmek azon összeg erejéig fokoztassanak, mely ma az államháztartásban a kiadások és jövedelmek között mint különbözet mutatkozik. Ha pedig összehasonlítjuk azt az összeget, a mely megmaradt 68-ban, a közös költségek, az államadósági járadék és a civillista költségeinek fedezete után azzal az összeggel, a mely megmarad ma, azt fogjuk találni, hogy nevezetesen több marad ma. Akkor ugyanis a civillista, a közös költségek és az államadósági járadék összege kitett 58 milliót, míg ma mindez kitesz 62 milliót. Amde akkor volt a netto budget az előirányzat szerint 98 millió frt. A zárszámadások szerint az eredmény 108 millió frt, ma pedig a 71-ik évi zárszámadások szerint az eredmény 117 millió frt, a 73-diki előirányzat szerint pedig 127 millió frt. A különbözet ezen összegek között egészen javunkra esik, és mutatja, hogy mennyivel költhetünk ma többet belsükségeink fedezésére, mint költhetünk 1868-ban.

(Folyt. köv.)

A kolozsvári keresk. és iparkamara felterjesztése a szelvények beváltása és az erdélyi földterhermentesítés ügyében.

Nagyméltóságú minister ur! A kolozsvári kir. adóhivatal mult év október elejéig az erdélyi ország földterhermentesítési alappéntár teendőit is véggezvén, fel volt jogosítva az erdélyi földterhermentesítési kötvények minden lejárt, s még el nem

A csapatot, mely ötven főből áll, egy otromba barna Csa usz vezette, ki embereivel a hidfőhöz érkezvén a két testőrt megszólítja:

— Giau, kutyák!... csóvának állottatok-e oda a hid elejére?

— Villámnak — felel a két testőr egyszerre — mely fedre sulyt, ha közeljössz!...

— Kotródjatok!...

— Kotródj magad, ha nem akarsz a dzsinek poklába szállani!...

— A palló az enyém!...

— A pallót védeni fogjuk!

— Nosza rajta!... vezényli ekkor a Csa usz s csapatja kardot, handzsárt rántván, körül fogja és megtámadja a két testőrt.

A testőrök gyorsan mint a villám dobják le köpenyeiket, kardot rántanak, egymásnak hátat vetvén, védő helyzetbe teszik magukat, s mint oroszlányok küzdenek.

A Csa usz megpillantván ekkor a sárga dolmányt és vörös nadrágot, azonnal kitálalta, hogy Apa fia testőreivel van az, mire bosszusan kezdi fejét csóválni s biztatja embereit, hogy egy lábíg levágják ezeket a hitszegő giau kutyákat.

Bánffy Dénes pedig hallván az elébb váltott szavakat, arczán a bámulat, elragadtatás és hősi lelkesültség tüze föllángol.

— Annyi kettő ellen!... kiált föl szikrázó tekintettel és kardot ránt; de elébb biztosítani keltetvén a püspököt, hozzá fordul s ovatos halk hangon szól:

— A kőfal alatt bátorságban leendő főtisztelendőségem! mert ezekkel a fiukkal hamar meg söprem a pallót.

A püspök vissza vonul, Bánffy a testőrök segélyére siet.

A Csa usz Bánffy közelését s a püspök visszavonulását, látván maga is kardot ránt, de elébb visszatekint s mögötte álló hat mamelukk testőréhez így szól:

— Amott a várfal alatt egy giau pap sunyonyog és bukácsol, de mig az egér lyukba be nem húzódik, s mig én azt a dölyfös keresztet lovagot levágom, ti át menjetek a vizen, azt a

évült szelvényének beváltására. Az alapigazgatóság Budára költözvén, az erdélyi földterhermentesítési alappéntár teendői is a budai királyi államadósági pénztárra ruháztattak át, s a kolozsvári adóhivatal hatásköréhez most egyéb nem tartozik, mint az államadósági pénztártól letéteményképen hozzá küldött földterhermentesítési kötvények kézhez adása a feleknek és a folyó évi kamatszelvevények beváltása.

Ennek következtében mindazok, a kik a folyó évinél régebb kamatszelvevények birtokában vannak, kénytelenek azokat Budára küldeni beváltás végett, a mi költséggel jár, idővesztést és alkalmatlanságot okoz, míg ha a kolozsvári, s talán a m.-vásárhelyi adóhivatalok az ily fizetések teljesítésére is feljogosítottának, a bajon az államkincstár minden megterhelhetése, az illető adóhivatalok személyzetének szaporítása nélkül az érdekelt felek teljes megelégedésére lehetne segíteni.

Ez intézkedés szükségességét bátrak vagyunk a következőkkel indokolni:

Erdélyben a földterhermentesítési kötvényekből egyházi alapítványi s intézeti tőkékben, továbbá törvényszéki s árvi letéteményekben, valamint biztosítékokban tekintélyes összegek hevernek, a melyek kamatszelvevényeit az érdekelt felek az esedékes időre le nem metszhetik, s be nem válthatják; sőt akárhány eset van arra, hogy a törvényszéki depositumok kamatszelvevényei — a mig felvettük a per lefoly — elévülnek a felek hibáján kívül; ezen kívül a kolozsvári kir. adóhivatalnál — mint volt földm. kötvény maradt letéteményben, a melyekre az utalványok részben már kiadattak, de még nem folyósíthatattak, részint ki sem szolgáltatott. E kötvények csaknem mindenikén már mult évekről szóló kamatszelvevény van, s mikor tulajdonosaik kézhez kapják, mind ki lesznek téve annak, hogy a beváltást költséges közvetítés útján eszközöljék.

Mind e tekintetből talán nem méltánytalan azon ohajtás, hogy az erd. földm. kötvények tulajdonosai élvezhessék továbbá is azon előnyt, a melyet a földm. alapigazgatóságnak Kolozsvárt székelése alatt élveztek; s a melyben az unió keresztülvittele előtt s után is szokva voltak, és a mely szokásról és kényelemlről őket lemondadni a m. kormányt valóban semmi állami vagy pénzügyi tekintet sem kényszeríti.

Az erdélyi földbirtokosok magán és családi viszonyai és összeköttetései különben is még mindig Kolozsvárt és M.-Vásárhelyt öszponosulnak, e városokban laknak megbízottjaik, barátai, a kik útján ily ügyeiket végeztetik, mig Buda-Pesten e tekintetben közbenjárókkal nem birnak.

Azonban már csak azért is mintegy természetesnek kell neveznünk ez ohajtást, mert erdélyi földterhermentesítési kötvényekről van szó, s következetes dolog, hogy kamatszelvevényeit Erdélyben is be lehessen váltani.

Ha tehát képesek voltak nagyméltóságodat e csekély intézkedés czélszerűségéről, az itteni kereskedelmi és birtokossági körök ez iránt nyilván-

papot megfogjátok s egyenesen a basa sátorához vigyétek!...

A küzdelem elkeseredetté és dühössé válik. Bánffy Bécsben tartózkodása folytán szorgalmasan járván a vívodát, melyet akkoron nyitott egy kivándorolt francia, ki a regenségi korában a Nevers-i herczeg által alapított iskola növendéke vala, kitűnő vívó volt; az óriási Csa usz rohamát és csapkodásait könnyedén fölfogva és elhárítván, egy mesterdöfessel csak hamar ugy találja azt homlokban, hogy azonnal hátra bukik, közel levén a kocsi és háti paripák, a püspök és Bánffy cselédjei is segélyül sietnek. A hidfő török hullákkal torlaszolva van, a püspök két huszarja sebesülten a hullákra hanyatlik, de a küzdelemből még egyetlen talpalatnyit sem vesztett egyike is a küzdő felek közül.

Ekkor a kőfal tetejéről feuntartott tüzelés hevesebb, sürűbb és eredménydusabb kezd lenni, a hold teljes fényében világít, a czélpontok megkülönböztethetők s majd minden lobbanásos durranás után czirkálóink tartalék soraiból egy egy konyos török, melléhez kapván, arczra hanyatlik.

Ezen körülmény miatt a tusa a hidfőtől kezd hátrább és hátrább vonulni.

Bánffy azon pillanatban vágja keresztül magát a tömegen, midőn az a kocsiól és háti paripáktól már csak néhány lépés távolban vala.

— Lóra mindenki!... vezényli ekkor sturtori hangon s levérvén a lovához közeledett s azt már kantárszáron ragadott két mamelukat, maga is nyeregbe veti magát s mint szélvész száguldani kezd.

— Csak fél siker!... gondolja magában mert a püspök aligha megmenekülhe tett. Ó visszatért a kis ajtón bizonyára visszatért!... s közelébe érkezvén Sza-mosfalvának a prűskölő dőlczeg mént rövidebb kantárszárra veszi; figyelni kezd, mert lovászai csörtetésén kívül több lödöbögés is halszik mögötte.

Visszatekint és imé a püspök kocsiját a négy száguldó mén nyomában ragadja.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA. „BÁNFFY DÉNES“

(korrajz két kötetben).

Irta
Komáromy Ferencz.

Első kötet.

IV.

Mária képe.

Ilyenkor ha magyar őjárattal találkoztak, a 2 őjáró csapat között a terület kérdése fölött nem egyszer támadt könnyű esetepaté; de a törökök bár naponint megtették éjji őjárataikat, ritkán találkoztak magyar czirkálókkal, de annálgyakrabban azon fegyveres néppel, melynek léptei gépi egyformasággal és kimért távolban hangzottak a várfal tetején. Ezek a muskátérosok, a várfal éber és pontos bojtárjai valának, kik lelkiismeretesen figyelvén minden neszt, ha őjárát közeledését észlelték, sejtében is azonnal üzentek; de a konyos atyafiak is nem szoktak üres kézzel czirkálni s gondolván, hogy minő az „adjon isten“, olyannak kell lenni a „fogadj istennek“, hosszú flintájukból és öveikben hordani szokott kerekfejű pisztolyaikkal visszatüzelgettek. Ilyenkor rendszeren fölőrai ártatlan csatározás támadt, miattal mind két fél lelkiismeretesen irányzott csel nélkül és lötte a levegőt, mig meggyőződévén, hogy a löport használ harácsolják, a tüzelést végre beszüntették s az őjárát tovább haladtak.

Enlítettük azt is, hogy a Szamos malomárka ezen az oldalon a külső kőfal mellett folydogálván, fia al ismerőink, valamint Bánffy Dénes is, hogy annál észrevételesebbül közelíthessék meg az ismert kis ajtót, a berki ma ománl gazolták azt keresztül. Volt ugyan ezen malomárkán a szappanyos bástyán alul egy ideiglenes palló, mely a török és magyar tábor közt a legrövidebb közlekedést közvetítette; de ezen palló bizonytalan ideiglenes és hol volt, hol nem volt; mert ha pár napig a török-

nult ohajtásainak méltányosságáról meggyőzni, tiszteltetésesen esedezünk, kegyeskedjék a m. kir. pénzügyminiszter ur ő méltóságánál annak mielőbbi életbeléptetését kieszközölni.

Az ügy rokonságánál fogva legyen szabad azonban Nagyméltóságod becses figyelmét általában az erdélyi földterhermentesítés ügyére, mint az erdélyi közgazdasági viszonyokat minden irányban és főleg a közelebbi évek rossz termése következtében most lényegesen érdeklő tényezőre felkérnünk.

E kereskedelmi és iparkamara még 1867-ben bátor volt az összes m. kir. miniszteriumhoz egy emlékiratot terjesztetni, a mely azon sürgetősb teendőket tartalmazta, a melyekre nézve Erdély a m. kormánytól várt segínyt. Ezek egyike épen a földterhermentesítés ügye volt, a mely 1854-ben vette kezdetét és az ország valamint a birtokos osztály, ennek következtében természetesen az iparos valamint a kereskedelmi érdekek legnagyobb kárára csak lassan haladt előre, gyakran megakadt, s hosszú fejlődése alatt a segélyt valóságos hasonszenvi adagokban nyújtá, a mikor pedig arra a legnagyobb szükség lett volna. Az országos kárpótlás már 18 éve foly, a kiadott összegek a tökéletes kamatokkal ijesztő számú milliókra rúgnak a nélkül, hogy az országra anyagi hasznot árasztottak volna, a mennyit ily temérdek összeg a kellő időben s gyorsan kiosztva okvetlenül előidézhet. Legnagyobb része a várakozni képtelen tulajdonosoktól fél árnál is alantabb elvesztegetve a külföldre vándorolt s csak kamatainak súlyos terhe maradt ránk.

Az erdélyi kir. biztosság feloszlásánál a múlt év október havában a földterhermentesítési alapigazgatóság is — ez utóbbi országos közeg, a mely Erdély külön államiságából fenmaradt — Budára, a miniszter. kebelébe lőn összpontosítva, a mely körülményre az érdekelt felek hajlandók az ügy lebonyolítására nézve kedvezőnek tekinteni, mennyiben a m. kormánynak ugy szólna szemé előtt minden mód és eszköz meg van arra, hogy a még hátralévő csekély kárpótlási összegek gyorsan utalványoztassanak és a feleknek kézbesíttessenek.

Nagyméltóságú miniszter ur! Erdély kiválóan földművelő osztály lévén, fejletlen ipara s jelentéktelen kereskedelme a földbirtokos osztály jóllétén alapszik, s mélyen érzi azon csapást, a melyet a földbirtokosok jövedelmére a közelebbi rossz termésű évek mértek. Ily viszonyok közt élenk kell ohajtania s hálában üdvözölnie minden segélyt, a melyben a birtokos osztály részesülhet és ez idők szerint e segély egyetlen gyors és lehető módja volna, ha a még függőben lévő földterhermentesítési kárpótlás az érdekelt feleknek lehető legrövidebb időn kiadtnék.

Alázatos nézetünk szerint az egész ügy az államkormány részéről csak adminisztratív kérdés, mert egy kis személyzet szaporítással, czélszerű munkabeosztással a lebonyolítás legkésőbb fél év alatt megeshetik. És ha e megtörténik, nemcsak az említett közgazdasági érdekek, hanem maga az államkincstár is számokkal kimutatható nyereségben részesül.

Megmenekszik ugyanis az állam azon teherrel, a mely az erdélyi kárpótlási adósságot több mint megkétszerezte, hogy t. i. a kamatokat is folyvást tökéltse s az ország ily módon keletkezett adósság kamatait is kamatot fizessen. Tekintve, hogy az összes erdélyi kárpótlásnak több mint fele ily tökéltett kamathátralék, a még hátra lévő pár milliónál e megtakarítás nem lesz ugyan valami sok, de a mint az országgyűlés előtt fekvő budget tanúsítja az államháztartás kényszerítve van minden téren a legszigorubb gazdálkodásra.

Nem tekintve azonban semmi mást, csak azt, hogy míg a mezőgazdaság tekintetében sokkal szerencsésebb viszonyok közt létező nagy Magyarország 1860-ban az országos kárpótlás már megkapta, addig az annyit szenvedett, volt erdélyi részek 12 évvel később is kielégítve nincsenek, e körülmény egyedül elég ok arra, hogy e kérdés minél gyorsabb és végleges megoldását a m. kormánytól remélni és kérni bátorodjunk.

Nem is kételkedünk abban, hogy ha szükséges volna, Nagyméltóságod e tekintetben hathatós pártfogásával kérésünknek megadja a kellő súlyt s ezért esedezünk kegyeskedjék jelen alázatos előterjesztésünknek az érdekelt szakminiszteriumoknál ohajtott eredményt eszközölni.

Nagyméltóságodnak stb.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, február 7-én.

— **Figyelmeztetés. T. polgártársainkkal sietünk tudatni, hogy lapunk november 1-e óta legjutányosabb árban vesz fel bármily alakban hirdetésekét; s ha kívánatlik, a fogalmazásról is gondoskodik a „Kolozsvári Közlöny“ kiadó-hivatala.**

— **A nőegylet második álarozs-bálja** igen igen népes s a mit mostanában oly

ritkán észlelhetünk álarozs báljainkban, élénk volt minden tekintetben. — A redoute alig fogadott magában nagyobb közönséget valaha, ezt azonban a nemes czélnak és azon igért élő képleteknek lehet érdemül betudni, melylyel a közönséget a derék nőegylet ez uttal meglepni szándékozott. — Már 9 órákor néhány százán voltak jelen, csak nagy erőfeszítéssel lehetett odáig jutnunk, hogy az étterem felé felállított csinos szinpadal szemben állhassunk. — Soha nagyobb tolongás nem volt a redoutban, bár a cukrászdát is betölté a közönség. Egy órai feszült várakozás után a szinpad függönye fellebbent és az első képlet halványkék világításban nagyszerű regényességében előtűnt állott: A képlet kettős volt. 1) a) „Cymon és Jphigenia“ William Hunt festvénye után, b) „Rómavidéki olasz földművesek“ Pollack képe után, előadták: a) K. Papp Miklósné, gróf Bethlen Arpád, b) Stein Gáborné, Kővári Mihályné, b. Vesselenyi Jenke, Stein Gábor. — Kellemesen meglepő volt a második képlet is: „Egy napolyi szüreti jelenet“ — et rajzolt élénk, Winterhalter képe után: részt vettek benne: Aubin Fanni, Csiky Teréz, Cserna Róza, Gyulai, gr. Schweinitz Irén, Simai Gabriella, Tisza Ilona, Horváth Kálmán, Szilvási Béla. Következett a 3-ik a „bab-király áldomása“, Baum képe után, mely egy oly lakomát örökít meg, hol képviselve van a legkisebb gyermektől az aggyastyánig minden életkor, előadták: gr. Bánffy Béláné, br. Wesselenyi Róza, Belházy Ada, Bodola Erzi, K. Papp Miklósné, Magyarai Ilona, Tauffer Etelka, Ūrmösi Piroksa, gr. Csáky Miklós, Miksa Imre, Szeredai Aladár, Teleyk Imre, Ūrmösi Lajos. — A 4-ik végre egy minden tekintetben regényes jelenetet mutatott, vagy is Winterhalter képe után „az édes heverés“ — t, közre működtek: Barcsai Mathilde, Boér Irma, Fülöp Ida, Korbuly I. gr. Kornizs J. Kőváry Dalma, gr. Teleyk Elize, Barcsay Domokos, b. Józsika Gyula, Maczedonffy Lajos. — E négy képlet mindegyike természetű és nagyszerű volt, egy a costumek díszét mint a csoportosulás mesteri voltát tekintve, reggelig is elnéztük volna. Tisza László rendezte ritka tapintatossággal s hogy jól és kitűnően, mutatja azon tapsvihart, mely mindegyik képletet fogadá és kísérte. Mit csinálnak a maszkok? Menjünk kissé már ovesegni! ezek s ehez hasonló mondások szálltak ajkról ajkra s a szinpad előtti térről mindenfelé el széledtek s lett egy élethű képlet melyben részt vett mindenki. Jól mulattak bohókodtak, és faggatottak a csinos és igen élénk maszkokkal, kik sokan voltak és nagyon izléses maszkruhában. E közben elszédtek a szinpadot; a terem tágult, és a közönség kissé ritkult. A képletek személyesítői induló hangja mellett párosan körüljárták a termet és azután elvegyültek a tömegbe, hol a maszkok körülrajongták őket is. — A zene szözlött, de táncolni lehetetlen volt s csak is 2 óra felé kezdettek ehez midőn már eloszlott színe-java, és eltűntek a szellemesabb maszk alakok. — Jó mulatság, volt dícséret és köszönet ezért lelkes és ügybuzgó hölgyeinknek, kik mint halljuk ez estén fáradhatlan szorgalmuk folytán a jótékony czélra 1000 forintot vettek be. — A mulatság körülbelül 3—4 óráig tarthatott.

— **Gizela főhercegnő eskütvője** alkalmából egy császári bizottmány nevezetett ki az ünnepély előkészületeinek rendezése czéljából; elnöke herczog Hohenlohe főudvarmest. A Schönbrunnban rendezendő népünnepen a császári család és fejedelmi vendégei is megjelennek.

— **A Deákkör** február 5. értekezletén gr. Lónyay Menyhért figyelmeztetett, hogy a vasuti kölcsön még ninks betáblázva, minthogy azonban a pénz- s közlekedésügyi miniszterek az értekezleten nem voltak jelen, a felszólalás nem tárgyalatott Ezután a belügyminiszterium költségvetése kerülvén tárgyalásra, gr. Csáky Tivadar határozati javaslatot jelentett be, melyben törvényjavaslat előterjesztését sürgeti a megyék új beosztása s a városi főispánok intézményének eltörlése tárgyában. E határozati javaslat felett néhány órán át tartó vita fejlődött ki, mely gr. Csáky azon kijelentésével ért véget, hogy ő az említett pontokra nézve holnap interpellál a házban, s a határozati javaslat benyújtását későbbre tartja fenn. E vita után Gorove István jelentett be interpellációt Temesmegyének dotatiója tárgyában. Holnap újabb értekezlet.

— **Deák Ferencz** Több fiatal képviselő a házfolyosóján nagy hévvel és nagy zajjal disputált. Deák közibök lép, megveregeti az egyik vállát és így szól: „Kérlek öcsém, menj be a házba, s mondd meg, ne lármazzanak ott benn, mert itt künn nem lehet discurláni.“ — Látván Deák, hogy a mostani költségvetési vita alkalmával mily mindenféle tarka-barka határozati javaslatot s interpellációt nyújtanak be, egy magankörben a többiek közt így szól: „En is tudnék a kormányhoz két kérdést intézni, melyek a budgetvitával ép ugy függnek össze, mint az a sok határozati javaslat. Egyik kérdés az, hogy az egy kamararendszert tartja-e a kormány jobbnak, vagy a két kamararendszert? A másik pedig az, hogy fenáll-e a fejedelem veto-joga, és ha fenáll, miért nem intézkedik a kormány, hogy a fejedelem e jogot gyakorolja is?“

— **A bankkérdésre** vonatkozólag azt írja az „Ung. Lloyd“, hogy a bécsi értekezlet-

ben a 80 millió adósság, a valutakérdés s a pénzegység tárgyalatnak, de eddig minden eredmény nélkül. Az egyik magyar küldött családi baj miatt haza utazott s így a tanácskozásban rövid szünet állt be, azonban febr. 5-én azok ismét megkezdettek. Kerkapoly pénzügyminiszter és más magyar államfőriak Bécsbe váratnak s ez utazást a keleti vasut és a bankügy kérdésével hozzák kapcsolatba. A keleti vasut kérdésében Tisza miniszter állítólag az építésnek állami költségen befejezése mellett van, Kerkapoly a kincstár ez újabb terhelését ellenzi. Határozat még nem hozott.

— **A nőegylet által** rendezett álarozs bál főpróbája szerdán este mintegy 200 forintot jövedelmezett.

— **Az egyetemi bál bizottságnak** általunk is közölt kimutatásából vétségből kimaradt Dr. Meitzl Hugó egyetemi tanár neve, ki szintén 5 frral járult a nemes czélhoz.

— **Kisfaludy-ünnepély.** Kisfaludy Károly születésének évfordulóját jövővasárnapon, febr. 9-én üli meg szokott módján a költő nevével czimzett társaság, huszonnegyedik közülésén az akademia dísztermében. Ez emlékünnepelelyvel összekötött közlés tárgyai lesznek: 1. Toldy Ferencz elnök megnyitói beszéde; 2. Greguss Ágost tíkár évi jelentése; 3. „Két kép“ költeménypar, Győry Vilmostól; 4. „Másvilági bűnhődés“, beszély Szilgigeti Edétől; — 5. „Fölbredvén“, tanköltemény Greguss Ágosttól; — 6. Tóth Kálmán másodikikar jelentése az 1872-ik évi kétrendbeli pályázat eredményéről s e jutalomra méltott szep-tani munka, a szintén jutalomra méltott költői beszély, valamint esetleg a dícsérettel kitüntetett költői beszély jelleges levélkének fölbontása; 7. Két mutatóvány a jutalom nyertes költői beszélyből, felolvassa Vadnay Károly; 8. Az új jutalom kérdések kihirdetése; 9. Elnöki zárszó. — A társaság alapítót, pártolót és a magyar szépirodalom minden barátját szivesen látja ez ünnepélyen.

— **A pesti carousel** mint hallani ellenkezőleg azon hírrel, mintha májusra halasztatnék, febr. végén vagy legfejebb márczius elején csakugyan megtartatik. A próbák szorgalmasan folynak.

— **Gizela főhercegnő** nászán, hirszerint, Chambord gróf is jelen lesz.

— **1. sz.** — 1873. — E. v. f. **Eresítés a bécsi világkiállítás tárgyában.** A bécsi világkiállításra szánt tárgyakat f. évi február hó 1-től kezdve — vasár és ünnepnapokat kivéve — naponta délelőtt 10—1, és délután 3—6 óráig elfogadják

Gamauf Vilmos,
erdélyi világkiállítási felügyelő,
lakik a róm. kath. lyceumi nyomda épületében.

— **Budapesti általános Poliklinika.** Több orvosi szakférfi — hirszerint — azon szándékkal egyesült, hogy poliklinikát, vagyis oly orvosi rendelő intézetet alapítsanak, melyben az illető szakemberek szegény járó betegeknek, bántalmak minősége szerint, az orvostan valamennyi gyakorlati szakmáiból ingyenesen rendelnek, s hol a szükséges gyógyszerek, fürdők, kötözések, szemüvegek stb. részint leszállított áron, részint ingyen utalványoztatnak. Az előreláthatólag nagy számmal jelentkező betegek esetleg orvostani oktatásra is használtatnak fel a rendelő orvosok által.

— **A hátszegi kaszinó-egylet** f. hó 2-án d. u. órákban tartotta meg rendes közgyűlését, melyben többi között a számadások felülvizsgálásán kívül az igazgató-választmányra nézve új választás történt, — ennek következő eredménye lett: elnök: Győrgy István, alelnök: Szilvásy László, pénztárnok: Lengyel József, gazda és könyvtárnok: Győrfi Antal. jegyző: Szentmiklósy Béla, ügyvéd: Borha Sabbas; választmányi tagok: Dané Károly, Forster János, gerendi Papp József, Imreh Domokos, Izzikutz Antal, Koncz László, Kovács János, Merspach János, Papp Péter, Mara György, Pára Antal, Shusnek Nándor; póttagok: Mégay Rezső és Papp József hátszegi.

— **A csik-szeredai casino** minden szombatn táncszertélyt rendez. Ohajtható volna, egy-egy lassu csárdást a székyei nemzeti története megírására szánt alap javára is lejtetni.

— **Uj operette.** A bécsi Carl-színházban Lapargue „Zsuzsánna a fürdőben“ cz. operettejére készülnek. Bécsi lapok az operette zenéjét, ugy szövegét is dícsérik.

— **A párisi földrajzi társulat** egyik közelebbi ülésében Sayous Ede felolvasást tartott Hunfalvi Pál baltvidéki uti könyvéről; e felolvasás a társulati folyóiratban is meg fog jelenni.

— **Egy fiatal ember,** ki a zenében tökéletes jártas, ohajtana valamelyik előkelő családnál itt helyben egy pár órát a zene vagy énekből adn. Bővebb felvilágosítást ad szerkesztőségünk.

— **Quebekből** írják, hogy az igazságügyi palota a levéltári tömérdek történeti okmány-nyal és szerződés irattal a lángok áldozatává lett.

— **A szultán első kamarása** Ziver bey januárjús 18-án utazott el a „Taif“ gözöson Egyiptomba, átadán ló az alkirály két fiának szánt értékes és szép ajándékokat.

— **Kimutatás** a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról jan. havában 1873. Bevételek: 1. Pénztármar. a mult hóról 54.490 frt 02 kr. 2. Betételek 111 813 frt 02 kr. 3. Kamat, fel-dij és váltódij 11 858 frt 03 kr. 4. Bélyegdíjakban 497 frt 65 kr. 5. 1417 esetben visszafizetett kölcsön 674,776 frt 88 kr. összesen: 853,435 frt 60 kr. Kiadások: 1. 1439 esetben kölcsön 636.412 frt 17 kr. 2. Tiszviselők fizetése 1069 frt 99 kr. 3. Irodai kellékekre 180 frt 62 kr. 4. Bélyegre 640 frt. 5. Kamat 409 frt 20 kr. 6. Betét visszafizetések 142.253 frt 88 kr. Pénztármaradék 72.469 frt 74 kr. Összesen 853,435 frt 60 kr. Kolozsvár, jan. hó 31. 1873. Tauffer Ferencz, igazgató. Gelch János, fő-könyvezető. Kozák Ede, pénztárnok.

— **Kis furcsa jogeset** foglalkoztatta a nyiregyházi kir. törvényszéket a pesti kir. ítélő táblát és a magy. kir. Curia-t, mint legfőbb ítélőszéket. Mult évben a fenti kir. törvényszék előtt 10 ftr-ról szóló szivarládácska fedelére irt váltó pereltetett be, melyen az ország szerte ismeretes birtokosok nevei fordultak elő. Az irás oly gyönyörű volt, hogy ha eddigelé meg nem semmisítették — mint magyarországi unicumot az idei bécsi világkiállításra minden habozás nélkül fellehetett volna küldeni. A kir. törvényszék mint váltó-bíróság a 3 alperest a kereseti összeg és járuléka megfizetésében elmarasztalta. A pesti kir. tábla a vit. I. v. 1 § értelmében a váltó oklevélnek tartja, s szerinte 1 db fára irt néhány száz oklevélnek nem tekinthető. A kir. kuria tekintve, hogy a magyar levélzó alatt nemcsak papir, hanem más oly nemű lap is érthető, melyre való feljegyzés által valaki magára kötelezettséget vállalhat, ez okból a váltó bírói illetőségét megállapította és a nevezett másodbíró-ságot érdemleges határozat hozatalára utasította. Minélfogva az első bírósági végzés indokolásánál fogva másodbíróilag is helyben hagyott. (A jogtudományi közlönyből.)

Nemzeti színház.

Csütörtökön, febr. 6-kán „Angyal és Demon“ vigjáték 3 felv. irta Couri és Deperti. Azon francia társalgási vigjátékok egyike, melyek nagyon pontos, összevágó és élénk előadás folytán élvezhetők, de hatást előidézni nem képesek. A vontatottság, pillanatok elszalasztása, egymásra várás, tönkre teszik a csekély belbecset. Clarissát a házi demont, de idegenek előtt megtեսztült angyal Eichner Anna csinosan játszta. A türelmes férjet Krasznai, az egyenetlenséget szító anyóst Körösine, a bujtogató nagy néni Philippovitsné, Godárd Szilágyi, Cucodneyt Mátra-i személyesítették. Közönség, talán az álarozs nőegyleti bál miatt csekély számmal volt jelen.

Biasini gyorskocsi menetrendje szaporítása

1872. december 15-től.

Kolozsvár és Felvincz között naponta három gyorskocsi közlekedik, még pedig oly berendezéssel, hogy Kolozsvár, M.-Vásárhely és Maros-Vásárhely Kolozsvár között utazók Felvinczen soha se időznek, hanem mind a két irányban rögtön tovább utaznak. Indul Kolozsvárról Felvinczre reggeli 3 és 7 órákor (a hét órás indulás m.-vásárhelyi egyenes összekötés) és délután 4 órákor.

Felvinczről Kolozsvárra reggeli 5, délutáni 4 és éjjeli 1 órákor (ezen 1 óras indulás Kolozsvárra az egyenes összekötés Marosvásárhelyről).

Egy hely ára 1-ső, közbelső coupe Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza 4 frt — hátulsó coupe, imperial 3 ft 50 kr.

Tordáról Kolozsvárra indul naponta háromszor reggeli 3, 7 és délutáni 6 órákor 1 hely ára 2 frt.

Kolozsvárról, Szamosujvár és Déésre naponta kétszer, reggeli 8 órákor és délután 3 órákor. Déésről Szamosujvár és Kolozsvárra naponta kétszer reggeli 7 és délutáni 1 órákor. Leszállított áron, Kolozsvárról 1 személy első, közbelső coupe-ba Szamosujvárig vagy vissza 2 ft 30 kr., hátulsó coupe és imperial 1 ft 70 kr. Kolozsvárról Déésig vagy vissza első, közbelső coupe 3 frt, — hátulsó coupe és imperial 2 ft 50 kr.

Minden utas 30 font szabadpodgyaszt vihet magával.

Kibédi Biasini Domokos.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Január 6-ról. 1873 5% metaliques 68.70 nemzeti kölcsön 72.80. 1860-diki államkölcsön 103.75. Bankrészevények 970. Hitelrészevények 333.25. London 108.90. Ezüst 107.75 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 8.67 1/2

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 79. —. Temesi 76.75. Erdélyi 77. —. Horv. Szlavon

Felelős szerkesztő Sándor János.

Játék-társulatokba

F Ü R S T E D E

nevezetes és kedvelt összeállításai szerint, az első részlet és a bélyegilleték lefizetése mellett minden időben beállhatni.

A magyar- állam- és stanislai sorsjegyek február 15-én, az 1864-ki 100 frtos sorsjegyek mártius 1-én és április 15-én, a salzburgi sorsjegyek mártius 5-én, a hitelsorsjegyek április 1-én sat.

legközelebb leendő huzására

ajánljuk

A 18 résztvevőből álló társulatot

- A. csoport évenként 40 huzásal,** mely minden Austriában létező állam- és magán-sorsjegyet magában foglal, 25 havi 5 forintos részletfizetéssel, bélyeg 99 kr.
C. csoport 5 hitel sorsjegyre, két 1864-ki 100 frtos, két 1864-ki 50 frtos, 1 Salm-, 1 Pálffy-, 1 Clary-, 1 Genois-, 1 budai-, 1 Waldstein-, 1 Windischgrätz-, 1 Como- és 1 Keglevich sorsjegyre 25 havi 5 frtos-részletfizetéssel, bélyeg 99 kr.
D. csoport 5 drb. 1864-ki sorsjegyre, 3 hitel-, 1 1/5 1839-ki, 1 Salm-, 1 Pálffy-, 1 Clary-, 1 Genois-, 1 budai-, 1 Windischgrätz-, 1 Waldstein-, 1 Como-, 1 Keglevich-sorsjegyre 25 havi 1 ft. 50 kros részletfizetéssel, bélyeg 37 kr.
S. csoport 1 hitel-, egy 1860-ki 100 frtos-, 1 gőzhajózási-, egy 50 frtos triesti-, 1 Salm-, 1 Clary-, 1 Pálffy-, 1 Genois-, 1 budai-, 1 Waldstein-, 1 Windischgrätz-, 1 Como-, 1 Keglevich-, 1 Rudolf-sorsjegyre 25 havi 3 flos részletfizetéssel, bélyeg 68 kr.

A résztvevők ezen csoportokban a teljesített részletfizetések után az összes sorsjegyek tőzsdei árában osztoznak.

Játéktársulatok 20 résztvevő közt!

- I. 20 magyar 100 frtos sorsjegyre,** 22 havi 6 frtos részletfizetéssel. bélyeg 99 kr. } huzás február 15-én, főnyeremény 100,000 ft.
II. 20 drb. 1839-ki 1/5 sorsjegyre 2 sorozatos sorsjeggyel, 16 havi 15 frtos részletfizetéssel, bélyeg 2 ft. 55 kr. } Számhuzás 1873 mártius 1-én, főnyeremény 220,000 ft.
III. 20 drb. 1839-ki 1/5 sorsjegyre, 1 sorozatos sorsjeggyel, 30 havi 8 frtos részletfizetéssel, bélyeg 2 ft. 55 kr.
IV. 20 drb. 1864-ki 100 frtos sorsjegyre, 24 havi 8 frtos részletfizetéssel, bélyeg 1 ft. 30 kr. huzás mártius 1-én, főnyeremény 200,000 ft.
- Megrendelések és részletfizetések postai utalvány által eszközölhetők. A lefizetés tartama alatt minden huzásra játszanak a résztvevők, s annak teljesítése után kap mindenik I-nél egy magyar 100 fortos, II és III-nál egy ötöd 1839-ki és IV-nél egy 1864-ki 100 frtos eredeti sorsjegyet.

Az OSZTR. INDUSTRIAL-BAK

váltó irodája
ezelőtt

FÜRST EDE.

Bécs, 1873 február hó.

(Utányomat nem díjaztatik.)

(714)

2-6

Eladó telek.

Kolozsvárt,
a külmonostorutczában a nap-
soron végül a Kis-Samosra járó
bellek gyümölcsös kerttel sza-
pad kézből eladó.
Értekezhetni ügyvéd Ferenczi Miklós-
nál belszenútcza.

1-3

717

Gross Károly

fogművész,
megérkezett és lakása mint ed-
dig tordautcza dr. Szabó-ház.

713

3-3

A valódi orsz. szab.
legújabb ö Felsége
által kiváltsággal ki-
állított, az orvosi
ünnelet, az orvosi
kartól megvizsgált,
s sikeresnek talált ezereketépen kipró-
hált tikos szer a **patkányok, házi**
s mezei ererek, vakandok és
svábok teljes kiirtására (melyet sok-
féle hamisan ánozint s árulni megro-
balatly hamisítlan minőségben kapható:
M.-Vásárlélyt: Fogarasi Demeternél, Se-
brassóban: J. L. Heshanternél, Se-
gesvárt és Szébenben: J. B. Misesel-
bacher és fainál. N.-Bányán: Husz-
kóczy Józsefnél.
Egy kivonat naponta érkező hasonló díszérő-
levelekből:
1-12 (715)
Kérlek meg egy pár tégelyvel küldeni, mert
a nagymennyiségű patkányok kiirtására szük-
séges; az eddig használt kítóó hatással volt.
Velméren, Károlyváros mellett, jun. 17. 1871.
Tisztelettel
ULLMAN BETTI, haszonbérőnő.

Hallatlan olcsó árak.

Fársángi cikkek!

A legcsinosabb legyezők, bouquet tartók,
vllágszerte divatos
acél- és talmi arany-ékszerek,
a melyek csillámlásukban a legvalódibb
ékszerrel vetekednek;

mindenféle álarczok,

Füzértáncz (Cotillion) jelvények,
legjobb illatszerek, szappanok, hajkenőcsök,
fogporok és pépek

a nagy árutárlatban

a legnagyobb választékban kiállítvák, melyek
megtekintésére tisztelettel felkéri a t. cz. n. érd.
közönséget

Csapó Sándor.

712 5-5

Diszes kirakat.

711

1-*

Tanács és segély azok számára,

a kik szemgyengeségben szenvednek, s főleg megerőltetett ta-
nulás és fárasztó munka által szemüket elrontották.

Ifju korom óta meg volt nekem is az a rossz szokásom, hogy az éj csöndét vá-
lasztám tudományos munkákra. Ez, valamint sok fáradságos optikai és finom mathe-
matikai munkát által szemeim annyira meggyengültek, hogy annyival inkább félhet-
tem teljes megvakulástól, mert folytonos gyuladási hajlam állt be, a mely a leghire-
sebb orvosok évekig tartó gyógyításával is daczolt. E szomorú körülmények közt
sikerült egy szert találnom, a melyet már 40 év óta a legjobb sikerrel használok.
Nem csak azon tartós gyuladást szüntette tökéletesen meg, hanem visszaadá szem-
imnek is teljes erejét és élességét, ugy hogy most 75 éves koromban szemüveg
nélkül olvasom a legapróbb írást is, s mint fiatal koromban a legjobb látásnak örven-
dek. Ugyane kedvező sikert tapasztaltam másoknál is, a kik közt többen voltak, a
kik a legélesebb pápaszem segélyével sem voltak képesek hivatásukat teljesíteni. Ezen
szer kitartó használata után eldobták a szemüveget, s szemük azelőtti élességét
visszanyerték. E mosdó szer egy illatos szesz, a melynek alkotórészeit az áizsnövény
képezi. Nem tartalmaz sem draszticumokat, sem narcoticumokat, sem fém vagy más
veszélyes részeket s Erdélyben valódi minőségben **Teutsch J. B.-nél Seges-
várt** kapható. Nagy üveget 2 ft. 40 kron, a kissebbit 1 ft. 80 kron o. é. hasz-
nálati utasítással. Azt tanácslom tehát a szenvedőknek, hogy hozzassák meg e szeszt,
mert egy üveg soká elég használatra, s csak csekély adag folyóvízzel vegyítve kis fe-
hér folyadékot ad, a melylyel reggel és este, valamint fárasztó munka után kell **a
szem környékét megmosni.** A siker igen jótékony és üde s egyttal az arcz-
bőr frissességét is emeli. Örülni fogok, ha általa főleg azokon lesz segítve, a kik ernye-
detlen munkásság mellett az igazság világának föllelésében, szemök világát veszélyez-
tetik. E szer használata folytán a fiataliságnál annyira divatosá vált elferdülő szem-
üveg hordásnak is elejét vehetni, a mely a legtöbb esetben inkább rongálja mint
erősíti a szemet. A szemüveg csak a szem hibás szervezetén segíthet, de egészséges
vagy elgyengült szemeket soha sem erősíthet vagy gyógyíthat meg.

A híres dr. Romershausen-féle szem-lél mindig készen
kapható és pedig

egy kis üveggel 1 ft. 80 kr., egy nagy üveggel 2 ft. 40 kr. o. é.

Teutsch J. B.

raktárában
Segesvárt,

Elárúsítók nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedést kapnak.